

ભારતીય ઇતિહાસ પ્રશ્નપત્ર- 5

1. ભારતના સાંસ્કૃતિક વિકાસમાં અમીર ખુસરોએ નીચે પૈકી કયા પ્રદાનો આપેલ છે.
  1. તેમણે ઘણા નવા રાગને શોધ્યા જેમ કે ઘોરા અને સનમ.
  2. તેમણે કવ્વાલી તરીકે ઓળખાતી સંગીતની નવી શૈલી વિકસાવી.
  3. તેમણે સારંગી અને રબાબની શોધ કરી.
  4. તેમણે પરિચયન કવિતાની નવી શૈલી સબાકી-હિંદ શોધી.(A) ફક્ત - 2 અને 3 (B) ફક્ત- 1, 2 અને 4 (C) ફક્ત- 2, 3, અને 4 (D) આપેલ તમામ
2. નીચે દર્શાવેલ જોડકા જોડો.
  - (1) ચૌખંડી સ્તૂપ (a) પૂર્વ ચંપારણ
  - (2) રામભર સ્તૂપ (b) કુશીનગર
  - (3) કેસરિયા સ્તૂપ (c) સારનાથ
  - (4) અનિમેષ લોચન સ્તૂપ (d) બૌદ્ધગયા(A) 1-b, 2-c, 3-d, 4-a (B) 1-d, 2-c, 3-b, 4-a
(C) 1-a, 2-b, 3-c, 4-d (D) 1-c, 2-b, 3-a, 4-d
3. કોણે પાણિનિસૂત્રોના પૂરવણીરૂપે વાર્તિકો લખ્યા છે ?
  - (A) અશોક (B) બિંદુસાર (C) કૌટિલ્ય (D) કાત્યાય
4. જેનો ઋગ્વેદમાં ઉલ્લેખ કરેલ છે તે મહાનયુદ્ધમાં નીચેના પૈકી કયા રાજાઓના સંઘને હરાવ્યા હતા ?
  - (A) તુરવાસ (B) સુદાસ (C) પુરુવા (D) દ્રુષ્ટ
5. બ્રિટિશ શાસનમાં રૈયતવારી પ્રથાની અમલવારી કોણે કરી હતી ?
  - (A) સર થોમસ મનોરો (B) લોર્ડ કોર્નવોલિસ (C) લોર્ડ કૂક (D) લોર્ડ બેન્ટિક
6. ઇ.સ 1857માં ' વર્નાક્યુલર પ્રેસ એક્ટ' ઘડી વર્તમાનપત્રોના સ્વાતંત્ર પર કાપ મૂક્યો હતો ?
  - (A) લોર્ડ રિપન (B) લોર્ડ એલ્ગિન (C) લોર્ડ લિટન (D) લોર્ડ લોરેન્સ
7. નીચે આપેલા વિધાનો પૈકી કયા વિધાનો સાચા છે ?
  1. ભક્તિ ચળવળની મુખ્ય વિશેષતા એટલે ભક્તો અને ઈશ્વર વચ્ચેનો અતૂટ સંબંધ.
  2. જ્ઞાનેશ્વરી એ વર્કરેપંથની મૂળ કૃતિ છે.
  3. બંગાળના ચૈતન્ય કૃષ્ણ ભક્તિના સૌથી પ્રખ્યાત હિમાયતી હતા.
  4. મીરાબાઈએ કૃષ્ણ ગિરધર- ગોપાલની ઉપાસના કરી હતી.(A) 3 અને 4 (B) 1,3 અને 4 (C) 2 અને 3 (D) આપેલ તમામ
8. શેરશાહ સૂરીનું મૂળ નામ શું હતું ?
  - (A) હુસેન (B) અબ્દુલ (C) ફરીદ (D) રસુલ

9. નીચે દર્શાવેલ જોડકા જોડો.

(1) લાલા લજપતરાય	(a) લીડર
(2) મદનમોહન માલવિયા	(b) ધી પીપલ
(3) શ્રીમતી એની બેસન્ટ	(c) કેસરી
(4) લોકમાન્ય તિલક	(d) ન્યુ ઈન્ડિયા

(A) 1 - b, 2 - a, 3 - d, 4 - c (B) 1 - d, 2 - c, 3 - b, 4 - a

(C) 1 - a, 2 - b, 3 - c, 4 - d (D) 1 - c, 2 - b, 3 - a, 4 - d

10. બૌદ્ધ સાહિત્યના ' દીપવંશ' અને ' મહાવંશ' નામના ગ્રંથો .....માંથી થાય છે ?

- (A) શ્રીલંકા (B) ભૂટાન (C) મ્યાનમાર (D) કંબોડિયા

11. નીચે દર્શાવેલ જોડકા જોડો.

(1) અઝારા ધરાના	(a) પંડિત સુધીરકુમાર સક્સેના
(2) લખનઉ ધરાના	(b) મિયાં બક્ષુખાન
(3) કર્ણા ધરાના	(c) હાજી વિલાયત અલિખાં
(4) પંજાબ ધરાના	(d) ઝાકિર હુસૈન

(A) 1 - b, 2 - c, 3 - d, 4 - a (B) 1 - d, 2 - c, 3 - b, 4 - a

(C) 1 - a, 2 - b, 3 - c, 4 - d (D) 1 - c, 2 - b, 3 - a, 4 - d

12. નીચેનામાંથી કઈ જોડીઓ સાચી રીતે જોડાયેલી છે ?

1. બીજું એગ્ગો - શીખ યુદ્ધ - ડેલહાઉસી દ્વારા પંજાબ ખાલસા
2. ત્રીજું મરાઠા યુદ્ધ - પેશ્વાશાહીનો અંત
3. ચોથું મૈસૂર યુદ્ધ - ટીપુ સુલતાનનો અસ્ત
4. એગ્ગો - સિંધ યુદ્ધ - એલનબરો દ્વારા સિંધ ખાલસા

(A) ફક્ત 1 અને 3 (B) ફક્ત 2, 3, અને 4 (C) ફક્ત 1, 2 અને 3 (D) ફક્ત 1, 2 અને 4

13. નીચે દર્શાવેલ જોડકા જોડો.

(1) કામાંદક	(a) બ્રહ્મસ્ક્રૂટ
(2) વાત્સાયન	(b) પંચસિદ્ધાંતિકા
(3) વરાહમિહિર	(c) કામસૂત્ર
(4) બ્રહ્મગુપ્ત	(d) નીતિસાર

(A) 1 - b, 2 - c, 3 - d, 4 - a (B) 1 - d, 2 - c, 3 - b, 4 - a

(C) 1 - a, 2 - b, 3 - c, 4 - d (D) 1 - c, 2 - b, 3 - a, 4 - d

14. ' મહાપરિનિર્વાણ સૂત્ર તથા ' વિનયપિટક'નું ચીની ભાષાંતર કોને કર્યું હતું ?

- (A) સંત ટોમસ (B) ફાહિયાન (C) યુઅન - શાંગ (D) માર્કોપોલો

15. ભારત વિષયક વિવરણ ઇન્ડિકા સૌથી મહત્વપૂર્ણ વિદેશી વૃતાંત કોણે લખ્યું છે ?

- (A) આર્યભટ્ટ (B) મેગસ્થનીજ (C) માર્કોપોલો (D) એકપણ નહીં

16. પાટલિપુત્રમાં રોકાણ દરમ્યાન મેગેસ્થનીસે કયો ગ્રંથ લખ્યો છે ?

- (A) બૌદ્ધ ગ્રંથ (B) અર્થશાસ્ત્ર (C) ઇન્ડિકા (D) દીપવંશ અને મહાવંશ

17. અલબરૂની આપેલા સોમનાથ મંદિરના વર્ણન બાબતે નીચેના પૈકી કયા વિધાનો સાચાં છે ?

1. તે 100 વર્ષ પહેલા બંધવામાં આવ્યું હતું.
2. તે સાત માળનું હતું.
3. તે 56 સ્તંભોના ટેકા ઉપર હતું.

4. ઘંટ સોનાની ભારે સાંકળ સાથે બાંધેલા હતા.

- (A) ફક્ત 1 અને 3 (B) ફક્ત 2, 3, અને 4 (C) ફક્ત 1, 2 અને 3 (D) આપેલ તમામ

18. 'લીલાવતી' અને બીજગણિત' ગ્રંથો કયા ગણિતશાસ્ત્રીએ લખ્યા છે ?

- (A) ભાસ્કરાચાર્ય (B) બ્રહ્મગુપ્ત (C) આર્ય ભટ્ટ (D) વરાહમિહિર

19. ઇલોરાની ગુફાઓમાં કયું મંદિર આવેલું છે ?

- (A) રામમંદિર (B) કૈલાસમંદિર (C) સૂર્યમંદિર (D) ગણપતિમંદિર

20. નીચેના પૈકી કયા વિધાનો સાચા છે ?

1. બાબરના હિન્દ આક્રમણ સમયે બંગાળમાં હુસેનવંશનું શાસન ચાલતું હતું.
2. બાબરના હિન્દ આક્રમણ સમયે કાશ્મીરમાં મુહમ્મદશાહ રાજ્ય કરતો હતો.
3. બાબરના હિન્દ આક્રમણ સમયે ગુજરાતમાં સુલતાન મુઝફ્ફરશાહ બીજો રાજ્ય કરતો હતો.

- (A) ફક્ત - 1 અને 2 (B) ફક્ત - 1 અને 3 (C) ફક્ત - 2 અને 3 (D) આપેલ તમામ

21. કયા ધર્મમાં ભીંતચિત્રો દોરવાનું પ્રચલિત હતું ?

- (A) બૌદ્ધધર્મ (B) જૈન ધર્મ (C) હિંદુ ધર્મ (D) ઇસ્લામ ધર્મ

22. કયા મંદિરની શિલ્પકલાને ભારતની શ્રેષ્ઠ શિલ્પકલા માનવામાં આવે છે ?

- (A) ખજુરાહો (B) બૃહદેશ્વર (C) કૈલાસ (D) સોમનાથ

23. શૈલી અને તેને સંબંધિત રાજ્ય વિષે નીચે દર્શાવેલ જોડકા જોડો.

(1) પહાડ શૈલી	(a) મૈસૂર
(2) ચેરીયલ શૈલી	(b) પશ્ચિમ બંગાળ
(3) કાલીઘાટ શૈલી	(c) તેલંગાણા
(4) ગંજીફા શૈલી	(d) રાજસ્થાન

- (A) 1 - b, 2 - c, 3 - d, 4 - a (B) 1 - d, 2 - c, 3 - b, 4 - a

- (C) 1 - a, 2 - b, 3 - c, 4 - d (D) 1 - c, 2 - b, 3 - a, 4 - d

24. નીચે દર્શાવેલ જોડકા જોડો.

(1) ઇ.સ. 647 થી 1192	(a) મરાઠા યુગ
(2) ઇ.સ. 1206 થી 1526	(b) મુઘલ યુગ
(3) ઇ.સ. 1526 થી 1707	(c) રાજપૂત યુગ
(4) ઇ.સ. 1720 થી 1818	(d) સલ્તનત યુગ

- (A) 1 - b, 2 - c, 3 - d, 4 - a (B) 1 - d, 2 - c, 3 - b, 4 - a

- (C) 1 - c, 2 - d, 3 - b, 4 - a (D) 1 - c, 2 - b, 3 - a, 4 - d
25. ભારતમાં જોવા મળતી ચિત્રકળા બાબતે નીચેના જોડકા જોડો.
1. વારલી ચિત્રકળા (a) હડપતિ
  2. પીઠોરી ચિત્રકળા (b) મિથિલા
  3. મધુબની ચિત્રકળા (c) કૂકણા
- (A) 1 - c, 2 - d, 3 - b (B) 1 - a, 2 - d, 3 - c (C) 1 - a, 2 - b, 3 - c (D) 1 - c, 2 - b, 3 - a
26. પ્રથમ મુઘલ સમ્રાટ બાબરે ' તુઝુકે બાબરી' આત્મકથા કઈ ભાષામાં લખી છે ?
- (A) ફારસી (B) ઉર્દૂ (C) તુર્કી (D) અરબી
27. સિંધના બ્રહ્માન રાજાપુત્ર ડાહીરને આરબોએ આપેલા પરાજય અને સિંધની તે સમયની પરિસ્થિતિનું વર્ણન કરતો ગ્રંથ ' યચનામા' કઈ ભાષામાં લખાયાઓ છે ?
- (A) ફારસી (B) ઉર્દૂ (C) તુર્કી (D) અરબી
28. પાલ ચિત્ર શૈલી બાબતે નીચે આપેલા વિધાનો પૈકી કયા વિધાનો સાચા છે ?
1. આ ચિત્ર પાલ શૈલીનું વિષયવસ્તુ ઉપર હીનયાન બૌદ્ધ ધર્મની અસર જોવા મળે છે.
  2. આ ચિત્ર ભીંતચિત્રો અને તાડપર્ણ હસ્તપત્રો ઉપર જોવા મળે છે.
  3. આ ચિત્રની શૈલી અજંતા અને બાઘ ભીંતચિત્રો શૈલીઓ સાથે સામ્યતા ધરાવે છે.
- (A) 1 અને 2 (B) 1 અને 3 (C) 2 અને 3 (D) આપેલ તમામ
29. ભારતનો સર્વપ્રથમ ઐતિહાસિક ગ્રંથ તરીકે નીચનામાંથી કયો ગ્રંથ સ્વીકૃત છે ?
- (A) ગીતગોવિંદ (B) રાજતરંગિણી (C) રામચરિતમાનસ (D) ભાષ્ય
30. કયા મુસ્લિમ આક્રમણકારે ભારત પર આક્રમણ કરી સિંધ કબજે કર્યું હતું ?
- (A) મહંમદ હુસેન (B) મહંમદ બિન કાસીમ (C) મહંમદ ગાઝી (D) મહંમદ શાહ
31. ' શિવબાવની' ગ્રંથના લેખક કોણ હતા ?
- (A) કવિ ચંડીદાસ (B) કવિ કેશવ (C) કવિ ભૂષણ (D) કવિ કાન્ત
32. કુંભલગઢનો કિલ્લો કયા રાજ્યમાં આવેલો છે ?
- (A) ગુજરાત (B) રાજસ્થાન (C) દિલ્લી (D) મધ્યપ્રદેશ
33. નીચે દર્શાવેલ જોડકા જોડો.
- (1) વાગભટ્ટ (a) સમરાંગણ સૂત્રધાર
  - (2) ગોવિંદ ભગત (b) રસ હદય
  - (3) ભોજદેવ (c) અષ્ટાંગ હદય
  - (4) ભાસ્કરાચાર્ય (d) લીલાવતી
- (A) 1 - b, 2 - c, 3 - d, 4 - a (B) 1 - d, 2 - c, 3 - b, 4 - a
- (C) 1 - a, 2 - b, 3 - c, 4 - d (D) 1 - c, 2 - b, 3 - a, 4 - d
34. કઈ સંસ્થાની સ્થાપના થવાથી ભારતમાં લોખંડ પોલાદ ઉદ્યોગને નવી દિશા મળી હતી ?
- (A) ઇન્ડિયન ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ આર્ટ્સ (B) ઇન્ડિયન ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ મેનેજમેન્ટ
- (C) ઇન્ડિયન ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ સાયન્સ (D) ઇન્ડિયન કોર્મશિયલ ઇન્સ્ટિટ્યૂટ

35. બ્રિટિશ રાજવીને મુંબઇ ટાપુ દહેજમાં કોણે આપ્યો હતો ?
 (A) પોર્ટુગીઝો (B) ફ્રેંચો (C) મુઘલોએ (D) મરાઠાઓ
36. સૌપ્રથમ રેલવે લાઇન મુંબઇથી થાણા સુધીની ક્યારે શરૂ થઈ હતી ?
 (A) ઇ.સ. 1853 (B) ઇ.સ. 1851 (C) ઇ.સ. 1852 (D) ઇ.સ. 1855
37. ભારતમાં સૌપ્રથમ કાપડ મિલ ઇ.સ. 1854માં ક્યાં શરૂ થઈ હતી ?
 (A) અમદાવાદ (B) મુંબઇ (C) દિલ્લી (D) કાનપુર
38. ગુજરાતની સૌપ્રથમ મિલ ઇ.સ. 1861માં અમદાવાદમાં કોણે શરૂ કરી હતી ?
 (A) રણછોડલાલ છોટાલાલ (B) બેચરદાસ લશ્કરી
 (C) દાદાભાઈ નવરોજી (D) એકપણ નહીં
39. ઇ.સ. 1820માં કયા બે પ્રાંતોમાં રેયતવારી પદ્ધતિ લાગુ કરવામાં આવી હતી ?
 (A) કલકત્તા (કોલકાતા) અને મુંબઇ (B) મુંબઇ અને મદ્રાસ (ચેન્નઈ)
 (C) દિલ્લી અને કલકત્તા (કોલકાતા) (D) કલકત્તા (કોલકાતા) અને મદ્રાસ (ચેન્નઈ)
40. કલ્પસૂત્રોના વિભાગો વિશેનીચે દર્શાવેલ જોડકા જોડો.
 (1) શ્રોત સૂત્ર (a) જેનો સંબંધ મહા યજ્ઞો સાથે હતો.
 (2) ગુહ્ય સૂત્ર (b) જે ગૃહ સંસ્કારો પર પ્રકાશ નાખે છે.
 (3) ધર્મ સૂત્ર (c) જેનો સંબંધ ધર્મ તથા ધાર્મિક નિયમો સાથે હતો.
 (4) શુલ્વ સૂત્ર (d) જે યજ્ઞ, હવન કુંડ વેદી નામ આદિ સાથે સંબંધિત છે.
 (A) 1 - b, 2 - c, 3 - d, 4 - a (B) 1 - d, 2 - c, 3 - b, 4 - a
 (C) 1 - a, 2 - b, 3 - c, 4 - d (D) 1 - c, 2 - b, 3 - a, 4 - d
41. અરબંડ રાજ્યમાં હઝારીબાગ આસપાસ કયા આદિવાસીઓનો સમૂહ રહેતો હતો ?
 (A) મુંડા (B) સંથાલ (C) કોયા (D) કોલ
42. આદિવાસીઓ કોના નેતૃત્વમાં મુંડારાજ સ્થાપિત કરવા ઇચ્છતા હતા ?
 (A) ઠક્કરબાપા (B) જુગતરામ દવે (C) બિરસા મુંડા (D) એકપણ નહીં
43. અરબંડ રાજ્યમાં છોટાનાગપુર આસપાસ કયા આદિવાસીઓનો સમૂહ રહેતો હતો ?
 (A) મુંડા (B) સંથાલ (C) કોયા (D) કોલ
44. નીચે દર્શાવેલ જોડકા જોડો.
 (1) કાયમી જમાબંધી (1793) (a) શંકરાચાર્ય
 (2) રેયતવારી પદ્ધતિ (1820) (b) લોર્ડ કોર્નવોલિસ
 (3) મહાલવારી પદ્ધતિ (1822) (c) થોમસ મૂનરો
 (4) અદ્વૈતવાદનો સિદ્ધાંત (d) હોલ્ટ મેકેન્ઝી
 (A) 1 - b, 2 - c, 3 - d, 4 - a (B) 1 - d, 2 - c, 3 - b, 4 - a
 (C) 1 - a, 2 - b, 3 - c, 4 - d (D) 1 - c, 2 - b, 3 - a, 4 - d

45. ઇ.સ. 1857ના સંગ્રામના મુખ્ય સ્થળોમાં નીચેનામાંથી કયા સ્થળનો સમાવેશ થતો નથી ?
 (A) દિલ્લી (B) ઝાંસી (C) સતારા (D) ચંદીગઢ
46. ખાલસાનીતિથી અનેક રાજ્યોને બ્રિટિશ સામ્રાજ્યમાં ભેળવી દેનાર કોણ હતો ?
 (A) વેલેસ્લી (B) ડેલહાઉસી (C) લુરોઝ (D) મેજર લુસન
47. એન્કિલ્ડ રાઇફલ કારતૂસ પર કયા બે પ્રાણીઓની ચરબી લગાડી હોવાનું સૈનિકોને શંકા હતી ?
 (A) ગાય - ડુક્કર (B) ગાય - કૂતરા (C) ઘેટાં- બકરા (D) ઊંટ - ભેંસ
48. 1857નો સંગ્રામને કોણે ભારતનો પ્રથમ સ્વાતંત્ર્યસંગ્રામ ગણાવ્યો હતો ?
 (A) મંગળ પાંડે (B) વિનાયક દામોદર સાવરકર
 (C) નાનાસાહેબ પેશ્વા (D) ગરબડાસ મુખી
49. ઐતિહાસિક ગ્રંથો અને તેના રચયિતા વિશે નીચે દર્શાવેલ જોડકા જોડો.
 (1) ચંદબરદાઈ (a) દરબારે અકબરી
 (2) ઝીયાઉદ્દીન બરની (b) શિવબાવની
 (3) કવિ ભૂષણ (c) તારીખે ફિરોજશાહી
 (4) મુહમદ હુસેન આઝાદ (d) પૃથ્વીરાજરાસો
 (A) 1 - b, 2 - c, 3 - d, 4 - a (B) 1 - c, 2 - d, 3 - a, 4 - b
 (C) 1 - c, 2 - d, 3 - b, 4 - a (D) 1 - d, 2 - c, 3 - b, 4 - a
50. ભારતમાં સૌપ્રથમ શિક્ષણ સંસ્થાની સ્થાપના ઇ.સ.આ 1789માં કોલકાતા પાસે આવેલ સોરામપુરમાં કોણે કરી હતી ?
 (A) વિલિયમ બેટિંગ (B) વિલિયમ કેરે (C) માર્શમેન (D) એકપણ નહીં
51. કોના પ્રયાસોથી ઇ.સ. 1849માં હિન્દુ બાલિકા સરકારી વિદ્યાલયની સ્થાપના થઈ હતી ?
 (A) રાજારામ મોહરાય (B) ઈશ્વરચંદ્ર વિદ્યાસાગર
 (C) સ્વામી દયાનંદ સરસ્વતી (D) મહાદેવ ગોવિંદ રાનડે
52. 'કથન કરે સો કથક કહાવે' આ ઉક્તિ કયા નૃત્યના વિકાસ સાથે જોડાયેલી રહી છે ?
 (A) મણિપુરી (B) ભરતનાટ્યમ (C) કથકલી (D) કથક
53. ભારતનો કયો વેદ સંગીતકલાને લગતો ગણાય છે ?
 (A) સામવેદ (B) યજુર્વેદ (C) ઋગ્વેદ (D) અથર્વવેદ
54. નીચે દર્શાવેલ જોડકા જોડો.
 (1) લોખંડ પોલાદ ઉદ્યોગ (a) કોલકાતા
 (2) કાપડ ઉદ્યોગ (b) જમશેદપુર
 (3) ફોર્ટ સેન્ટ જ્યોર્જ (c) અમદાવાદ
 (4) ફોર્ટ વિલિયમ (d) ચેન્નઈ
 (A) 1 - c, 2 - d, 3 - d, 4 - a (B) 1 - d, 2 - c, 3 - b, 4 - a
 (C) 1 - a, 2 - b, 3 - c, 4 - d (D) 1 - b, 2 - c, 3 - d, 4 - a

55. કયા પંડિત ' સંગીત રત્નાકર'ને સંગીતનો સૌથી પ્રમાણભૂત ગ્રંથ ગણાવે છે ?

(A) પંડિત વિષ્ણુ નારાયણ ભાતખંડે

(B) પંડિત બાબા હરિદાસ

(C) પંડિત ગોપાલ નાયક

(D) પંડિત ચાતુની પાનીકર

56. ભારતના ઇતિહાસમાં ' તુતી-એ-હિંદ' (હિંદના પોપટ)તરીકે પ્રખ્યાત છે ?

(A) ભૈજ બાવરા

(B) અમીર ખુશરો

(C) ઉસ્તાદ ફૈયાઝખાન

(D) રોશન વજીફદાર

57. તામિલનાડુનો તાંજોર જિલ્લો કઈ નૃત્યશૈલીનું ઉદ્ભવસ્થાન ગણાય છે ?

(A) મણિપુરી

(B) ભરતનાટ્યમ

(C) કથકલી

(D) કથક

58. ' દેવાસુર સંગ્રામ' નાટકના રચયિતા કોણ હતા ?

(A) મહાકવિ કાલિદાસ

(B) વસિષ્ઠ મુનિ

(C) વાલ્મીકિ ઋષિ

(D) ભરતમુનિ

59. ગુરૂ પ્રહલાદ શર્મા કયા નૃત્ય સાથે સંકળાયેલ છે ?

(A) કૂચિપુડી

(B) કથકલી

(C) કથક

(D) ભરતનાટ્યમ

60. નારદ નામના સંગીતશાસ્ત્રીએ કયો ગ્રંથ લખ્યો છે ?

(A) સંગીત ગંગોત્રી

(B) સંગીત રત્નાકર

(C) સંગીત પારિજાત

(D) સંગીત મકરંદ

61. આત્મકથા અને તેના લેખક વિશે નીચે દર્શાવેલ જોડકા જોડો.

(1) તુઝૂકે જહાંગીરી

(a) બ્રહ્મસ્ફૂટ

(2) તુઝૂકે બાબરી

(b) પંચસિદ્ધાંતિકા

(3) વરાહમિહિર

(c) કામસૂત્ર

(4) બ્રહ્મગુપ્ત

(d) નીતિસાર

(A) 1 - b, 2 - c, 3 - d, 4 - a

(B) 1 - d, 2 - c, 3 - b, 4 - a

(C) 1 - a, 2 - b, 3 - c, 4 - d

(D) 1 - c, 2 - b, 3 - a, 4 - d

62. નીચેના વિધાનો પૈકી કયું વિધાન સાચું છે તે જણાવો.

(A) સંગીત મકરંદ 18 પ્રકારની વિના અને 100 પ્રકારના તાલ વર્ણવ્યા છે.

(B) સંગીતના પાંચેય રાગો ભગવાન વિષ્ણુના મુખેથી ઉત્પન્ન થયા હોવાનું મનાય છે.

(C) નૃત્યના આદિદેવ મહાદેવ નટરાજ મનાય છે.

(D) બધા સંગીતગ્રંથોમાં ' સંગીત રત્નાકર' ખૂબ જ મહત્વનો ગ્રંથ છે.

63. નીચેનામાંથી કયું જોડકું ખોટું છે તે જણાવો ?

1. પંડિત અહોબલ - સંગીત પારિજાત

2. પંડિત સારંગદેવ - સંગીત રત્નાકર

3. પંડિત નારદ - સંગીત મકરંદ

4. સ્વામી હરિદાસ - સંગીત સરિતા

(A) ફક્ત 1 અને 2

(B) ફક્ત 2 અને 4

(C) ફક્ત 4

(D) 1 અને 3

64. કૂચીપુડી નૃત્ય વિષે નીચે આપેલા વિધાનો પૈકી કયું વિધાન સાચું છે ?

1. આ નૃત્ય સ્ત્રી પુરુષ બંને દ્વારા થાય છે.
2. આ નૃત્યમાં ભારતીય નૃત્યની પાયાની મુદ્દાઓ વણી લેવામાં આવે છે.
3. આ નૃત્યના યામિની રેડ્ડી, શોભા નાડુ અને ગુરુ પ્રહલાદ શર્મા વગેરે ખ્યાતનામ ગુરુઓ છે.
4. આ નૃત્ય ' અષ્ટભાગવતમ્ ' તરીકે પણ ઓળખાય છે.

(A) ફક્ત 1, 2, અને 3 (B) ફક્ત 3 અને 4 (C) ફક્ત 1 અને 2 (D) આપેલ તમામ

65. નીચે દર્શાવેલ જોડકા જોડો.

(1) ભારતમાં અંગ્રેજી શિક્ષણ શરૂ કરનાર	(a) કોર્નવોલિસ
(2) ભારતમાં ન્યાયતંત્રની શરૂઆત કરનાર	(b) વિલિયમ બેટિંગ
(3) ભારતીયો માટે સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષા શરૂ કરનાર	(c) વોરન હેસ્ટિંગ્સ
(4) ન્યાય વ્યવસ્થામાં પરીવર્તન લાવનાર	(d) ડેલહાઉસી

(A) 1 - b, 2 - c, 3 - d, 4 - a (B) 1 - d, 2 - c, 3 - b, 4 - a
(C) 1 - a, 2 - b, 3 - c, 4 - d (D) 1 - c, 2 - b, 3 - a, 4 - d

66. કયા શહેરમાં બનાવવામાં આવતી મલમલનો તાકો (કાપડ) દીવાસળીની પેટીમાં સમાઈ જતો હતો અને વીંટીમાંથી પસાર થઈ જતો હતો ?

(A) ઢાકા (B) આગ્રા (C) કાનપુર (D) બેંગલુરુ

67. કઈ નૃત્યશૈલીના લાસ્ય અને તાંડવ એમ બે પ્રકારો છે ?

(A) કૂચિપુડી (B) કથકલી (C) મણિપુરી (D) ભરતનાટ્યમ

68. કયા નૃત્યમાં મોર, ખિસકોલી, ચકલી જેવા પક્ષીઓની નકલ હોય છે ?

(A) મેરાયો નૃત્ય (B) ચાળો નૃત્ય (C) પઢાર નૃત્ય (D) ધમાલ નૃત્ય

69. ભારતની કઈ પ્રાચીન વિદ્યાપીઠમાં ભણેલ વિદ્યાર્થી ભારતનો આદર્શ વિદ્યાર્થી ગણાતો હતો ?

(A) તક્ષશિલા (B) નાલંદા (C) વિક્રમશીલા (D) એકપણ નહિ

70. ઋગ્વેદમાં છંદોનું ગાન કરવાની વિધિ કયા વેદમાં આપી છે ?

(A) બ્રહ્મવેદ (B) સામવેદ (C) યજુર્વેદ (D) અથર્વવેદ

71. કયાં વેદમાં અનેક પ્રકારના કર્મકાંડો અને સંસ્કારોનું વર્ણન જોવા મળે છે ?

(A) ઋગ્વેદ (B) સામવેદ (C) યજુર્વેદ (D) અથર્વવેદ

72. દ્રવિડ કુળની સૌથી જૂની ભાષા કઈ છે ?

(A) તમિલ (B) મલયાલમ (C) તેલુગુ (D) કન્નડ

73. બૌદ્ધ સાહિત્ય કઈ ભાષામાં લખાયું છે ?

(A) બ્રાહ્મી (B) પાલિ (C) તેલુગુ (D) કન્નડ

74. સંગમ સાહિત્યના ગ્રંથો પૈકી કયો ગ્રંથ વ્યાકરણગ્રંથ છે ?

(A) પથ્યુપાતુ (B) મણિમેખલાઈ (C) તોલકાપ્પિયમ્ (D) કુરલ

75. કવિ ચંદબરદાઈનો કયો ગ્રંથ હિન્દી સાહિત્યનો પ્રારંભિક ગ્રંથ છે ?

(A) પુથ્વીરાજરાસો (B) વિક્રમાંકદેવચરિત (C) કવિરાજમાર્ગ (D) ચંદ્રાયન

76. કઈ વિદ્યાપીઠમાં પ્રસિદ્ધ વિદ્વાનોના નામ દરવાજા પર લખવામાં આવતાં હતા ?

- (A) નાલંદા (B) વલભી (C) વારાણસી (D) તક્ષશિલા

77. નીચે દર્શાવેલ જોડકા જોડો.

- (1) વેલેસ્લી (a) હિન્દુ કોલેજ, કોલકાતા
(2) એમહર્સ્ટ (b) બનારસ સંસ્કૃત કોલેજ
(3) જોનાથન ડંકન (c) સંસ્કૃત કોલેજ, કોલકાતા
(4) ડેવિડ હેર (d) ફોર્ટ વિલિયમ કોલેજ, કોલકાતા
(A) 1 - c, 2 - d, 3 - d, 4 - a (B) 1 - d, 2 - c, 3 - b, 4 - a
(C) 1 - a, 2 - b, 3 - c, 4 - d (D) 1 - b, 2 - c, 3 - d, 4 - a

78. ક્યાં સાહિત્યમાં બ્રહ્માંડના આરંભ તેમજ જીવન અને મૃત્યુ વિષે વિવેચન કરવામાં આવ્યું છે ?

- (A) બ્રાહ્મણગ્રંથોમાં (B) ઉપનિષદોમાં (C) વેદોમાં (D) આરણ્યક ગ્રંથોમાં

79. ક્યાં ગ્રંથની રચનાથી હિન્દી સાહિત્ય જગતમાં વીરગાથા યુગનો પ્રારંભ થયો ?

- (A) કથાસરિતસાગર (B) રાજતરંગિણી (C) અજીતનાથરાસી (D) પૃથ્વીરાજરાસી

80. નીચે દર્શાવેલ જોડકા જોડો.

- (1) મિનાક્ષી મંદિર (a) તાંજોર
(2) લારખાનનું મંદિર (b) મદુરાઈ
(3) બૃહદેશ્વરનું મંદિર (c) કોચી
(4) કૈલાશનાથ રથ મંદિર (d) બિજાપુર
(A) 1 - d, 2 - a, 3 - b, 4 - c (B) 1 - b, 2 - d, 3 - a, 4 - c
(C) 1 - a, 2 - b, 3 - c, 4 - d (D) 1 - b, 2 - c, 3 - d, 4 - a

81. ક્યા કવિએ તમિલ ભાષામાં 'રામાયણમ્' ની રચના કરી છે ?

- (A) કવિ પંપાયે (B) કવિ રન્નાયે (C) કવિ અલવારે (D) કવિ કમ્બલે

82. ભારતમાં આવેલી સુપ્રસિદ્ધ મસ્જિદો અને સ્થળ વિશે નીચે દર્શાવેલ જોડકા ગોઠવો.

- (1) જામી મસ્જિદ (a) જૌનપુર (ઉત્તરપ્રદેશ)
(2) અટાલા મસ્જિદ (b) ભોપાલ (મધ્યપ્રદેશ)
(3) જામા મસ્જિદ (c) ચાંપાનેર(ગુજરાત)
(4) તાજ-ઉલ- મસ્જિદ (d) શ્રીનગર (જમ્મુ કાશ્મીર)
(A) 1 - c, 2 - d, 3 - b, 4 - a (B) 1 - c, 2 - a, 3 - d, 4 - b
(C) 1 - a, 2 - b, 3 - d, 4 - c (D) 1 - d, 2 - b, 3 - c, 4 - a

83. ભારતને પૃથ્વી પરનું સ્વર્ગ કોણ ગણાવતો હતો ?

- (A) શાહજહાં (B) અકબર (C) જહાંગીર (D) અમીરખુશરો

84. મધ્યકાળમાં મુસ્લિમ અભિલેખ 'કુવ્વત -ઉલ- ઇસ્લામ' કઈ ભાષામાં લખાયેલો છે ?

- (A) ફારસી (B) ઉર્દૂ (C) તૂર્કી (D) અરબી

85. નીચે દર્શાવેલ જોડકા જોડો.

(1) સાતવાહન રાજવીઓ	(a) ભૂમરાનું શિવમંદિર
(2) પલ્લવ રાજવીઓ	(b) બૃહદેશ્વરનું મંદિર
(3) રાજા રાજરાજ ચોલ (પ્રથમ)	(c) ખજુરાહોના મંદિરો
(4) ચંદેલ રાજવીઓ	(d) નાગાર્જુન કોંડાના સ્તૂપ
(A) 1-d, 2-a, 3-b, 4-c	(B) 1-d, 2-c, 3-b, 4-a
(C) 1-a, 2-b, 3-c, 4-d	(D) 1-b, 2-c, 3-d, 4-a

86. મુલ્લા દાઉદરચિત કયો ગ્રંથ અવધ ભાષાનો સૌથી જૂનો ગ્રંથ માનવામાં આવે છે ?

- (A) આલ્હા (B) ઉદલ (C) ચંદ્રાયન (D) મિલિન્દ પન્હો

87. ક્યા નૃત્યમાં સીદી લોકો પશુ-પક્ષીઓના અવાજની નકલ કરતાં સમૂહમાં નૃત્ય કરે છે ?

- (A) મેરાયો નૃત્ય (B) ચાળો નૃત્ય (C) પઢાર નૃત્ય (D) ધમાલ નૃત્ય

88. મધ્યયુગમાં ભક્તિગીતો લખવાની શરૂઆત કોને કરી હતી ?

- (A) સંત એકનાથ (B) સંત રામદાસ (C) સંત તુકારામ (D) ચૈતન્ય મહાપ્રભુ

89. ઉપનિષદોમાં કયા પ્રશ્નોનું વિવેચન કરવામાં આવ્યું છે ?

- (A) કર્મકાંડ (B) રાજકીય (C) સામાજિક (D) દાર્શનિક

90. મુઘલ સમ્રાટોનો સાચો ક્રમ પસંદ કરો.

- (A) અકબર, હુમાયું, જહાંગીર, શાહજહાં (B) હુમાયું, અકબર, જહાંગીર, શાહજહાં
(C) હુમાયું, જહાંગીર, શાહજહાં, અકબર (D) હુમાયું, શાહજહાં, અકબર, જહાંગીર

91. ક્યા શાસકે ' ટંકા' નામના ચાંદીના અને ' જીતલ' નામે તાંબાના સિક્કાઓ ચલણમાં મૂક્યા હતા ?

- (A) અલાઉદ્દીન ખલજી (B) ઇલ્તુત્મિશે (C) મહંમદ ઘોરી (D) ગ્યાસુદ્દીનબલ્બન

92. વ્રજ' અને ' ખડીબોલી' એ કઈ ભાષાના સ્વરૂપો છે ?

- (A) સંસ્કૃત (B) ઉર્દૂ (C) સિંધી (D) હિન્દી

93. નીચે આપેલા વિધાનો પૈકી કયું વિધાન સાચું છે ?

1. ઋગ્વેદમાં મોટાભાગની ઋચાઓમાં દેવોની લગતી સ્તુતિઓ છે.
  2. યજુર્વેદમાં યજ્ઞ - યાજ્ઞાદિની વિધિઓ દર્શાવવામાં આવી છે.
  3. અથર્વવેદમાં કર્મકાંડો અને સંસ્કારોનું વર્ણન છે.
  4. સામવેદમાં ઋગ્વેદના છંદોનું ગાન વિધિ દર્શાવી છે. તેને સંગીતની ગંગોત્રી પણ કહે છે.
- (A) ફક્ત 1,2 અને 3 (B) ફક્ત 1 અને 2 (C) ફક્ત 3 અને 4 (D) આપેલ તમામ

94. મસ્જિદ વિશે નીચે દર્શાવેલ જોડકા જોડો.

(1) મસ્જિદની દીવાલનો અંત ભાગ	(a) કિબલા
(2) મસ્જિદની અંદર આવવા-જવાનો રસ્તો	(b) મકસુરા
(3) નમાજ પઢવાના હોલની દીવાલ	(c) લિવાન
(4) મસ્જિદનો સ્તંભવાળો ઓરડો	(d) ગલિયારા

(A) 1 - c, 2 - d, 3 - d, 4 - a (B) 1 - d, 2 - c, 3 - b, 4 - a

(C) 1 - a, 2 - b, 3 - c, 4 - d (D) 1 - b, 2 - d, 3 - a, 4 - c

95. કઈ વિદ્યાપીઠ બૌદ્ધ ધર્મના હીનયાન પંથનું કેન્દ્ર હતું ?

(A) વલભી (B) તક્ષશિલા (C) નાલંદા (D) એકપણ નહીં

96. કઈ વિદ્યાપીઠમાં ભગવાન બુદ્ધના શિષ્ય જીવ કે આયુર્વેદના પાઠો શિખવ્યા હતા ?

(A) વલભી (B) તક્ષશિલા (C) નાલંદા (D) વારાણસી

97. નીચે દર્શાવેલ જોડકા જોડો.

(1) પ્રાચીન કાળની પ્રારંભિક ભાષા (a) ફારસી

(2) પ્રારંભિક બૌદ્ધ સાહિત્યની ભાષા (b) સંસ્કૃત

(3) દ્રવિડકુળની સૌથી પ્રાચીન ભાષા (c) પાલિ

(4) મુઘલકાળ દરમિયાન વિકસેલી ભાષા (d) તમિલ

(A) 1 - b, 2 - c, 3 - d, 4 - a (B) 1 - d, 2 - c, 3 - b, 4 - a

(C) 1 - a, 2 - b, 3 - c, 4 - d (D) 1 - b, 2 - c, 3 - a, 4 - d

98. નીચેના પૈકી કઈ વિદ્યાપીઠમાં ' ધર્મગંજ ' નામનો ગ્રંથાલયવાળો વિસ્તાર હતો ?

(A) વલભી (B) તક્ષશિલા (C) નાલંદા (D) વારાણસી

99. ક્યાં શહેરના રાજકુમારો તક્ષશિલા વિદ્યાપીઠમાં શિક્ષણ લેતા હતા ?

(A) ભોપાલના (B) વારાણસીના (C) પટણાના (D) દિલ્લીના

100. નીચે દર્શાવેલ જોડકા જોડો.

(1) દ્રવિડ શૈલીનો સર્વશ્રેષ્ઠ નમૂનો (a) અમરાવતીનો સ્તૂપ

(2) સ્થાપત્યકલાનો અમૂલ્ય નમૂનો (b) ભૂમરાનું શિવમંદિર

(3) શિલ્પકલાનો અમૂલ્ય નમૂનો (c) સારનાથનો સ્તૂપ

(4) ગુફા સ્થાપત્યનો નમૂનો (d) અજંતા ઇલોરાની ગુફાઓ

(A) 1 - c, 2 - d, 3 - d, 4 - a (B) 1 - d, 2 - c, 3 - b, 4 - a

(C) 1 - a, 2 - b, 3 - c, 4 - d (D) 1 - b, 2 - c, 3 - d, 4 - a